

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETŌ VI.

LJUBLJANA, dne 6. marca 1923.

ŠTEV. 27.

Že zopet izpremembe na meji?

Pri nas menda do urejenih razmer sploh priti ne sme! Tako se nam zdi, ko slišimo vedno znova vesti, da se na meji zopet postavi granična trupa, ki je bila jeseni lanskega leta opuščena in s finančno kontrolo zamenjana. Komaj smo se jo z velikim trudom srečno odkrižali, pa naj bi jo zopet dobili?

Enkrat je na meji finančna straža, nato granična trupa, nato finančna kontrola in sedaj naj se povrnemo zopet k granični trupli! Kam naj to pelje?

Zastraženje meje je bilo v bivši avstro-ogrski monarhiji poverjeno finančni straži, ki je bila naravnost eliten civilen zbor, in ki se je uspešno mogel meriti celo z nemško, iz samih doslužnih podčastnikov obstoječo carinsko stražo. Njena zanesljivost je bila vzvišena nad vsak dvom. Za to finančno stražo so nas zavidali vsi sosedi. Posebno Rusija in Italija, ki sta imeli vojaštvo na meji, s svojo finančno stražo punkto zanesljivosti nista mogli napram Avstriji niti od daleka konkurirati.

Tudi v bivši kraljevini Srbiji je čuvala mejo finančna straža, vendar pa je imel ta zbor precej drugačen usroj nego avstro-ogrška finančna straža. Predvsem se je razlikoval po tem, da je bila srbska finančna straža podrejena carinarnicam in da je pod njihovim vodstvom vršila obmejno službo, med tem ko je bila avstro-ogrška finančna straža od carinarnic popolnoma neodvisen zbor, ki so mu poveljevali lastni uradniki in ki je bil podrejen finančnim ravnateljstvom.

Po prevratu je ostalo začasno vse tako kakor je bilo pred vojno. V Srbiji je stražila mejo carinarnicam podrejena finančna straža, v prečanskih krajih pa so vodila mejno zastraženje finančna ravnateljstva odnosno delegacije. Med Srbijansko in prečansko finančno stražo zato ni bilo nobene skupnosti. Srbijanska finančna straža je bila podrejena generalni direkciji carin, prečanska pa generalni direkciji posrednih davkov.

Pri tej konstalaciji je bilo seveda popolnoma naravno, da je prišlo večkrat do kompetenčnih konfliktov in finančni minister je moral gledati, da čimprej postavi v vsej kraljevini enotno organizirano finančno stražo. Toda na kakšen način naj bo ta zbor organiziran, za to se vlada dolgo ni mogla odločiti.

V letih 1919 in 1920 se je bil za kulisami hud boj, ali naj bo finančna straža organizirana po starem srbskem ali pa po avstro-ogorskem vzorcu. Carinska uprava je zahtevala, naj se tudi v prečanskih krajih obmejna finančna straža podredi carinarnicam, kakor je bila podrejena v Srbiji, dočim so drugi uvidevnejši faktorji predlagali, naj se finančna straža organizira kot zbor ki je v osebnih, administrativnih in ekonomskih zadevah neodvisen tako od carinarnic kakor tudi od finančnih ravnateljstev. Organizacija finančne straže naj bi bila torej podobna organizaciji žandarmerije.

Prodrlo ni niti eno niti drugo naziranje, temveč zahteva ministra vojne in mornarice, naj se čuvanje meje poveri vojaštvu. Tako je prišla v letu 1921 na mejo granična trupa, obstoječa po veliki večini iz vojakov bivše Wranglove armade.

Kako je bilo takrat na meji, nam je še v svežem spominu, zato nam ni treba omenjati različnih junaštev, ki so jih doprinesli graničarji v obmejnih krajih. Počenjanje teh ljudi napram obmejnemu prebivalstvu in poštenikom je presegalo že vse meje. Pretepanje ljudi in druga nasilstva so bila na dnevnem redu. To dokazuje stotine in stotine pritožb, ki so jih objavili samo slovenski časopisi.

Kaj čuda, da poslanci tega počenjanja niso mogli več mirno gledati. Zahteva po odstranitvi granične trupe je postala splošna in slovenski samostojni kmeti so celo zagrozili z izstopom iz vladne koalacije, če se granična trupa ne razpusti in z drugim zborom ne zamenja.

To je pomagalo, da je bilo v zakonu o budžetnih dvanajstinah za maj in junij 1922 sklenjeno, čuvanje meje poveriti finančni kontroli, ki je v letu 1921 izšla iz bivše finančne straže.

Finančna kontrola je začetkom novembra lanskega leta prevzela čuvanje meje v zelo težkih razmerah. Na eni strani je morala prevzeti samo v Sloveniji nad 700 bivših graničarjev — po večini Rusov — ki so bili vajeni metod granične trupe, na drugi strani ni bilo niti obleke, niti obutve, še manj pa posteljnine. Mnogi uslužbenci so spali na golih lilih in uniformo so si medsebojno izposojevali, da so mogli vršiti službo.

Če premislimo vse to, se moramo naravnost čuditi, da je finančna kontrola v letošnji zimi na meji sploh obstati mogla. Požrtvovalnost, s katero so finančni organi vršili službo na meji, je brezprimerna in zasluži neomejeno pohvalo.

Finančna kontrola pa zasluži priznanje še v drugem oziru. Po njenem prihodu na mejo so se razmere kakor bi trenil izboljšale. Prepopotena nekdanjih graničarjev je že vsled odločnega nastopa starejših oddelkov kaj kmalu izginila, tam pa kjer se je pojavila, jo je energično vodstvo mahoma v kali zatrla. Zaradi najmanjše nepokorščine ali nerednosti sledil je odpust iz službe.

Tako je bilo že v prvih treh mesecih iz finančne kontrole odpuščenih, kakor čujemo, približno ena desetina prevzetih graničarjev. To je pomagalo tako radikalno, da so pritožbe v polsednjem času popolnoma prenehale. Oster nastop vodstva moramo le odobravati, ker edino na ta način je bilo mogoče hitro napraviti na meji red, ki smo ga tako pogrešali.

Tudi prvotne težkoče z obleko in nastanitvijo so sedaj večinoma že premagane. Vsi organi so dobili novo lično uniformo ter obutev in tudi glede nastavitve se je stvar za silo že uredila. Treba bi bilo le še zvišati plače, da starejši in izkušnejši ne bodo zapuščali službe, pa bomo imeli kmalu popoln red in vzorno obmejno službo.

Toda sedaj, ko smo srečni ureditvi razmer na meji že tako blizu, čujemo vest, da se namerava uvesti zopet granična trupa, ob katere razpustu se je obmejno prebivalstvo tako oddahnilo, kakor bi z njega padla težka mora.

Nedostatki, ki so se pojavili v prvem času po prevzemu meje od strani finančne kontrole, se spretno uporabljajo za dokaz, da finančna kontrola ni dorasla svoji nalogi, pri tem se pa namenoma prezre, da so pojavljeni nedostatki krivi skoro izključno le organi, prevzeti iz gra-

nične trupe, ki leži gotovim gospodom tako na srcu.

Zadnjič smo čuli iz poloficijozne strani vest, da je meja, odkar je čuvanje zaradi nezadostnega števila organov finančna kontrola, skoro nezastražena. Informirali smo se o tem na kompetentnem mestu in izvedeli, da ta vest ni točna. V Sloveniji je stalež finančne kontrole res za dobro polovico manjši, nego je bil stalež granične trupe, vendar število organov ni vse. V poštev pride tudi inteligenca in izvežbanost organov in način kontroliranja. En inteligenčen organ, ki se zanima za službo, zaleže ljudi na meji za tri druge, ki le mehanično opravljajo svojo službo. Sicer pa se da nezadostnemu številu finančnih organov kaj kmalu od pomoči. Zviša naj se stalež finančne kontrole na stalež granične trupe in finančni kontroli naj se dajo na razpolago sredstva, ki jih je imela granična trupa, pa bo meja še enkrat bolje zastražena, nego je bila prej. Če se bo pa tako zastraženje izplačalo, je seveda veliko vprašanje. Meja ni nikdar popolnoma zastražena, pa naj bi se vojaki na meji s komolci tiščali. Tihotapilo se je, tihotapi se in tihotapilo se bo, dokler bodo carinske meje. Gre vedno le za tem, da se tihotapstvo omeji na čim manjšo mero, vendar morajo biti stroški za zastraženje vedno v gotovem razmerju s škodo, ki bi jo država utrpela, ako bi bila meja nezastražena ali slabše zastražena.

Pritožbe proti finančni kontroli izvirajo koncem vseh koncev največ iz krogov mogočnih zaščitnikov Wranglovcev in v prvi vrsti Wranglovih oficirjev. Ruski oficirji, ki so bili sprejeti v finančno kontrolo v enakem činu kakor njih vojaki, ne morejo namreč pozabiti na lepe čase pri granični trupli, kjer so bili sami komandirji straž, med tem ko morajo sedaj s puško na rami enako kakor njih vojaki patrolirati po meji.

Vse to rodi odpor proti finančni kontroli in nevarnost je velika, da se združenemu prizadevanju res posreči finančno kontrolo spraviti z meje.

Trgovcem obrtnikom itd. je končno vseeno, ali straži mejo Peter ali Pavel, samo, da jo straži dobro in pošteno ter da postopa v vsakomur tako kakor je spodobno in predpisano. Ker pa je granična trupa za časa svojega obstoja v zadostni meri dokazala, da tega ne zna in ne zmore, a se je finančna kontrola nasprotno popolnoma obnesla, moramo mi, kakor tudi vsa poštena javnost proti zopetnemu poizkusu z granično truplo odločno protestirati ter zahtevati naj ostane čuvanje meje v rokah finančne kontrole.

Izvoz hrastovih pragov.

Po štirih letih boja, tako piše zagrebški »Drvočrtač«, vendarle izgleda, da se bliža to vprašanje pametnejšemu rešenju. Da se odmore pomanjkanju žel. pragov, se je mislilo na najkrajši in najlažji način narediti tako, da se prepove ves izvoz pragov iz države. Vendar pa ta pot ne vodi do cilja!

Železniški pragi niso koruza, katera raste in katera se, kadar se ji zabrani izvoz, prodaja po nižji ceni doma! To je predmet, katerega je treba izdelati, in nihče ni tako neumen, da bi ga izdeloval pod lastno ceno.

Kljub temu, da je to popolnoma jasno, trajalo je vendarle polna tri leta, da so naši vladajoči krogi to zapopadli. Ko je produkcija popolnoma propadla, se je predlagalo, naj se dovoli izvoz pragov proti stalni carini v naturi, na kar se bo produkcija zopet dvignila, a država prišla do potrebnega ji števila pragov.

V isti dobi pa, oglasil se je nekje neki modrijan, kateri je brez vsakega posvečevanja s producentom, trgovcem in v tej stroki izvežbanim osebam dovolil izvoz pragov, pod pogojem, da se od vsakih treh izvoženih pragov, odstopi po en prag državi na naslov carine. To je pomenilo, izraženo v drugih besedah, popolno prepoved izvoza, ker je dosežanja najnižja izvozna carina znašala 25 Din po pragu ali 175 Din od m³, odnosno 350 Din od kubičnega metra obdelanega lesa.

Ko je izšla ta naredba se je s strani producentov in izvoznikov protestiralo in opozorilo merodajne faktorje, da s to naredbo ni ničesar doseženega! Sedaj se je Ekonomsko finančni komitej še le zavedal da je treba to vprašanje predurčiti ter je odredil, da se v bodoče na vsaki četrti izvožen prag odstopi po enega državi na naslov izvozne carine.

S takim delovanjem se dokazuje le nesposobnost ljudi, katerim so poverjena vodilna mesta v državni upravi. Kako se je v obče zamoglo o stvari, katere se lahko izračuna, še poskušati, oziroma bolje rečeno z njo eksperimentirati?! — Dotični, kateremu je bil poverjen ta posel, bi ne smel šele poskušati, ali bi vzel izvozno carino enega praga na dva, tri, štiri ali pet komadov, temveč izračunati bi mogel to na podlagi podatkov katere bi bil z lahkoto dobil.

Znano je, koliko stane m³ lesa, saj se prodajajo gozdovi pri nas povečini potom licitacij! Ve se pa tudi, koliko stane izdelovanje enega praga, povprečni izvoz iz gozda, kakor je znana tudi železniška tarifa do meje! Cene vseh vrst blaga kakor tudi pragov na inozemskih tržiščih so znane, saj se redno pri našajo v vseh strokovnih listih, in kljub temu uganuje naša administracija koliko bi zamogla pobirati na naslov carine ter pride končno vendarle v položaj, da mora svojo naredbo že po preteku dveh mesecev izpremeniti, namesto, da bi bila to že v naprej točno izračunala!

Z ozirom na naše velikansko lesno bogastvo, mislimo, da bi nam ne bilo treba trpeti pomanjkanja na nikaki leseni robi, kakor tudi na železniških prarih nel! Potrebno je samo pametnega gospodarstva! Da bi pa zamogli pametno delati, je potrebno, da je vsakdo mož na svojem mestu ter se ne sme smatrati državna služba kot azil za nesposobne ljudi! Da bi se pa doseglo to, treba predvsem izboljšati gmočni položaj državnega uslužbenstva.

Če bi se že preje pametno računalo, bi ne bilo potrebno, da se je mnogo dobrega in izbornega lesa porabilo kot drva za kurivo in to zaradi tega, ker se ni izplačalo izdelovati prage! Dogodilo se je zelo mnogo slučajev, kjer se je izdelane bukove prage ponujalo kot drva za kurivo in to radi tega, ker se je balo, da ne strohne, čakajoč na našo državno upravo, da jih prevzame.

Vprašanje draginje.

Veliko se govori in piše o bogastvu, katero leži v naši zemlji, da bi nam lahko donášalo mnogo dobička. Ali tega bogastva ne izkoriščamo in za to živi naš narod revnejše življenje kot pa narodi v mnogih popolnoma osiromašenih in propalih zemljah.

Ne smemo gledati samo onih po vaseh, kateri vlečejo velike dohodke iz bede drugih, pa se bahaja s svojim bogastvom in se pošlavlja kot petelin na kupu gnoja, ne smemo gledati onih po mestih, ki se šopirijo s svojim luksuom in razmetavajo svoj novc. Ne gledajmo teh parasitov, kateri ne znajo dostojneje in plemeniteje porabljati denar. Tudi ne gledajmo tistih, ki polnijo krčme in razlivajo po mizah vino, kot bi bila voda, gledajmo široke mase naroda, pa bomo videli nedostatke nepravilnega razrednega razvoja, socialne organizacije in pomanjkanje tudi najpriprostejše higijene. Naravnost žalostne razmere obstoje v zemlji, v kateri ne obstoji vprašanje siromaštva, kakor se je izrazil neki Anglež, kateri je prepotoval našo zemljo. Pri nas res ne obstoji problem siromaštva v zapadnoevropskem smislu ali v konturah Amerike, ali vendar nas davi draginja in velike množice naravnost stradajo. Draginja upropoščča v prvi vrsti našo inteligenco, katere izčrpa svoje duševne sile v vednem boju z bedo. Draginja slabi storilno sposobnost našega delavstva. Draginja peha v siromaštvo in nezadovoljnost veliki del našega naroda. V draginji prednjačimo tudi najrevnejšim deželam.

Neverjetno je, kakšno višino so pri nas dosegle cene poljedelskih pridelkov, tedaj tistih pridelkov, katerih imamo nad lastno potrebo. Vkljub prebitku teh proizvodov imajo pri nas višjo ceno, kot pa na primer v deželah, kjer prevladuje industrija in kjer pridejo poljedelski pridelki na drugo mesto.

Zastopniki zemljoradnikov bodo rekli, da tudi industrijski predmeti imajo visoke cene, so se neizmerno podražili. To je res. Temu pa je kriva nepravilna in nesocialna razdelitev bremen, katere zahteva država. Naša država hoče kriti svoje izdatke samo z dohodki iz raznih taks in taksnih mark, ne pa s pravično razdelitvijo bremen na vse sloje. Najmanj bremen nosijo danes pri nas tisti, kateri imajo od države največ koristi. Finančni minister povišuje carinske postavke kar v stotkih vsem industrijskim predmetom, potrebnim in nepotrebnim. Brez židanih ruč, bluz in nogavic, brez francoskih parfemov in žajfe, brez angleških dežnih plaščev bi

lahko izhajali. Minister pa poviša carino na vse enako, na židano ropotijo, katero si dene na glavo žena navadnega bahača ali obleče žena kakega verižnika, pa na malo vredno capo, katero si naveže revna delavčeva žena ali obleče izstradana uradniška reva.

Sladkor je neobhodno potreben tudi najrevnejšim krogom. Sladkor rabijo najbolj delavske in uradniške družine, ker je ječmenova kava važen živež, in vendar plačuje sladkor visoko monopolno takso, medtem ko kmet kuha žganje »davka proslo«. Z žganjekuho se uničujejo velike množice raznih sadežev, za katere bi dobili ogromne zneske, ako bi jih konservirali in potem izvažali. V pretekli jeseni smo imeli nepričakovano dobro sadno letino. In vendar nimamo od tega skoraj nobene koristi. Sadje je bilo v kljub temu neverjetno drago ter si delavska ali uradniška družina ni mogla nakupiti sadja. Krščanski posestniki so pustili rajši segniti pod drevjem, če niso mogli prodati po ceni, katero so človekoljubi določili, ali pa so spravili in pokuhavajo sedaj v žganje.

Predlansko jesen so Italijani prav marljivo tlačili našo valuto in še bolj marljivo izvažali našo najboljšo živino. Odpeljali so vsako prase, katero so mogli dobiti. Mi smo plačevali govedino po 64 kron, mast pa po 130 kron kilogram.

Sedaj izvažajo Italijani zopet našo rogato živino, pa zopet tudi tlačijo našo valuto, kakor nam dokazujejo dogodki. Naš uvoz v Italijo je skoraj enak našemu izvozu iz Italije, in vendar stane lira nad 4½ dinarjev. Naš denar je padel v vrednosti, ko se je začel svobodni izvoz naših dragocenih pridelkov. Ne privoščim rad vladi pravice, da vtiče svoje nesrečne prste v našo trgovino, ker je bilo tako vmešavanje do sedaj vedno kvarljivo. Omejevanje se mora izvoz vsemu prebivalstvu neobhodno potrebnih predmetov takrat, kadar leze vrednost denarja navzdol. Dolžnost vlade je, da obvešča svoje državljane, kakšne cene in razmere vladajo v inozemstvu. Ali ni naravnost zločin nad našim živinorejcem, da se ga pušči tako izkoriščati. Italijan kupuje pri nas živino po dve liri, proda jo pa n. pr. v Trstu po 5½ lir. Naš živinorejec bi moral dobiti veliko več za živino, ki gre v inozemstvo, a domače prebivalstvo bi vseeno lahko dobivalo cenejšo meso, seveda pri primerni izvozni politiki.

Trobijo o potrebi popolnoma prostega izvoza, češ, podpreti moramo dinar. Pa vedno opažamo ravno nasprotni uspeh: večji izvoz, večji padec dinarja. Sedanje popravljanje dinarja ni uspeh večjega izvoza. Živinorejec nima nobenega

dobička, široke mase ljudstva pa se borijo z bedo in draginjo. Draginja tira te mase v roke komunizmu in jih napolnjuje z revolucijonarnimi mislimi.

Mi smo vneli zagovorniki svobode v Irgovini, vendar smo tudi za zaščito tistih odjemalcev, kateri si služijo kruh z umom ali roko. Kako se naj preživi naša odjemalka uradniška družina, katere mora plačevati svinjino po 120 kron in po 160 kron kilogram, prejemi pa so vedno enaki. Ali nam ne bo neverjetno narasla draginja prinesla novih in srditih mezdnih gibani, ki se že pojavljajo?

Boj za popravljanje dinarja ne sme večati draginje in nezadovoljnosti. Ali bi ne kazalo, da pobija vlada draginjo po češkem vzorcu? Solidna trgovina ne bo trpela škode.

Na Češkem pojema draginja v tistem redu, kaor je naraščala. Najprej so odnehale cene življenjskim potrebščinam, sledili so industrijski predmeti in sedaj se krhajo mezde.

Vprašanje draginje je potrebno nujne rešitve in se mora reševati sedaj z naraščanjem dinarja. Rešiti se mora pred spomladjo, sicer bomo prišli v hude mezдне boje in potem seveda v nov val draginje.

Fr. Zelenik:

Naša vinoreja in vinska trgovina.

Bogat in neizčrpen vir dohodkov in blagostanja v naši državi bi lahko bila tudi vinoreja. Naša država ima velike ploščine zasajene z vinsko trto ter proizvaja na leto velike množine vina. Statistika je sicer jako nezanesljiva, ker eni navajajo, da pridelava Jugoslavija na leto 2 milijona 870.000 hl vina, drugi pa cenijo pridelavek na 4 do 6 mil. hl vina za izvoz.

V resnici pa mi izvozimo v tujino malo vina, temveč ga sami popijemo, kar ni dobro za naše zdravje še manj pa za naš žep. Dokler je obstojala Avstrija, so kupili naša vina dunajski prekupci, kateri so se dobro razumeli na kletarstvo in so naš pridelavek prodajali popravljen in pripravljen naprej. Mi sami smo od njih kupovali razna vina v steklenicah. Kot zanimivost navedem slučaj, ki se mi je pripetil leta 1919. Neki firmi sem dal izkaznico za izvoz vina na Dunaj. V tistem trenutku pa pride uslužbenec neke ljubljanske trgovine in prosi za uvozno dovoljenje vina v steklenicah. Vino bi dobivala ravno tista firma, na katero bi naj šlo naše vino po prej omenjenem izvoznem dovoljenju.

Kmalu po prevratu se je začel jako živahen izvoz našega vina v Avstrijo. En čas je šlo jako gladko. Pa

se je dobil birokrat, celo v slovenski koži, ki je prepovedal vsak izvoz. Pozneje je določil mali kontingent, dokler ni prišel na takse.

Sedaj ne moremo z vinom nikamor. Najboljši odjemalec naših vin, Avstrija, je zaprla meje z visoko carino. Mogli bi izvažati tudi na Poljsko in se tudi večkrat sliši, da se trudi vlada nam odpreti ta trg. Veliko bi bilo lahko vzela Češkoslovaška, ali s to državo je precejšen križ. Tudi Svica in Nemčija prihajajo v poštev. Leta 1919 je šlo nekaj vina tudi na Nizozemsko, ne vem pa, kako se je kaj dopadel Nizozemcem naš ljutomercan.

S Češkoslovaško imamo kontingentno pogodbo in smo se za razdelitev tega kontingenta celo kregali, nazadnje pa vsi skupaj ne bomo izvozili ničesar. Krivo je, ker je naše vino letos nekaj preslabo radi vremenskih neprilik, nekaj pa nas Čehi ne pretežirajo, ker tudi oni ne morejo izvažati k nam pive. Nekaj pa je krivo, da smo mi predragi. Naš vinorejec grozno stoka, kake stroške ima in da je cena prenizka. Videl sem pa knjige veleposestnika-vinogradnika in na podlagi kalkulacije in vknjižb moram reči, da so cene z ozirom na troške prefirane. Zakaj bi naj bili ravno pri nas najvišji proizvodni troški in zakaj bi najmanjši vinogradnik dražje obdeloval zemljo, kot veliki! Ne računajmo kot ribniški trgovec, ki je zaslužil le en procent, ker je kupil za en goldinar, za dva pa prodal. (To kalkulacijo je tudi meni povedal. Saj je že umrl, pa mu Bog daj dobro).

Naša vina bi bila sama na sebi mnogo več vredna, ko bi naš vinogradnik dobro in pravilno kletaril. V tem oziru se gode naravnost velike pogreške in zato nima naše vino prave vrednosti. Naša trta daje dobro kapljico, le spravi in pripraviti je ne znamo. V hramu neke graščine v slov. bistriškem okraju sem pil vino, da sem mislil, da pijem vino iz Dragašani (sloviti vinorodni kraj v Romuniji). In vendar je brala graščina na ravnotaki trti, kakor sosedni vinogradniki, ki so imeli kislico.

Da pridemo do izvoza in ne bomo primorani, da vse sami popijemo, moramo bolj paziti pri branju in boljše kletariti pa tudi natančneje kalkulirati, da nas ne bode tolkla vsaka konkurenca.

Pri izvozu je potrebna največja solidnost.

Pobrigati se moramo za izvoz. Mi se vse premalo zanimamo za to trgovino. Obstoji Zveza vinotrzcev za Slovenijo, katere je tudi sklicala več zborovanj. Prišlo pa je vselej le nekaj ljudi. Na zadnjem zborovanju se je izbral odbor, kateri bi naj pripravil pravila za izvozno družbo za iz-

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Z vsemi gospodi in uslužbenci pri trdki se je Anton prav dobro razumel, le z enim edinim se mu ni posrečilo sprijazniti se, namreč z gospodom Finkom.

Nekega mračnega in dolgočasnega popoldne dá gospod Jordan Antonu naročilo, naj odide v drugo trgovino in izvrši neko nujno opravilo. Ko stopi Anton k prokuristovi mizi, da bi sprejel pismo, zakliče Fink s svojega prostora Jordanu: »Pošljite ga obenem takoj tudi k puškarnju, naj mi prinese mojo puško!«

Našemu junaku šine kri v glavo in urno reče Jordanu: »Ne dajajte mi tega naročila, ker ga ne bom izvršil!«

»Tako?« vpraša Fink in ga začuden pogleda, »in zakaj ne, petelinček moj?«

»Nisem vaš sluga«, odvrne Anton srdito. »Če bi me bili prosili, naj vam napravim to uslugo, bi morebiti ugodil vaši želji, toda naročila, danega v tem smislu ne izvršim!«

»Neumni mladič«, zagodrnja Fink in piše dalje.

Cela pisarna je čula te žaljive besede, vsa peresa so se ustavila, in vsi gospodje so pogledali Antona. Ta se je nahajal v največjem razburjenju in zaklical je z nekoliko tresočim se glasom, toda bliskajočimi se očmi: »Razžalili ste me, in žalivk se ne dovolim od nikogar, najmanj še od vas. O vsem tem se danes zvečer pogovorimo.«

»Ne preteпам nikogar rad«, pravi Fink miroljubno, »nisem učitelj in ne nosim šibe s seboj.«

»Dovolj je! Pozivam vas na odgovor!« zakliče Anton smrtnobled, zgrabi svoj klobuk in plane ven s pismom gospoda Jordana v roki.

Zunaj je pršel mrzel dež, toda Anton se ni zmenil zanj. Čutil se je uničenega, zasmehovanega in smrtno užaljenega v svoji mladi samozavesti. Zdelo se mu je, da je celo njegovo življenje razdejano, in da stoji sam brez pomoči, na svojih potih, popolnoma sam v tujem svetu. Proti Finku je občutil napol sovražstvo in na pol občudovanje; predržen človek se mu je zdel celo po tej žalitvi tako siguren in prevdaren. — Težko mu je bilo pri srcu, in v oči so mu stopile solze. S takimi

občutki je dospel do hiše, kjer je imel izvršiti naročilo. Pred vratmi je zagledal voz svojega principala, s povešenimi očmi je smuknil mimo njega in komaj je ohranil toliko moči in miru, da je zakril v tuji pisarni svojo nesrečo.

Ko pride zopet ven, sreča pred hišnimi vrati principalovo sestro, ki je ravno nameravala stopiti v voz. Pozdravi jo ter hoče odhiti mimo nje, toda Sabina se ustavi in ga pogleda. Nobenega sluge ni bilo pri rokah in kočijaž je sedel na kozlu ter se razgovarjal z nekim znancem na drugi strani. Anton pristopi, pokliče kočijaža, odpre vratica ter pomore gospodični v voz. Hotel je vratica zapreti za njo, toda Sabina jih zadrži ter ga vprašujoče pogleda v izpremenjeni obraz: »Kaj vam je, gospod Wohlfart?« ga tiho vpraša.

»Saj bo prešlo«, odvrne Anton s tresočimi se ustnimi, se prikloni ter zapre vratica. Sabina ga še za trenotek molče pogleda, nato mu vrne poklon, se nasloni nazaj in voz odpelje.

Ta dogodek, kakor je bil neznačen, je dal Antonovim mislim drugo smer. Sabinino vprašanje, njen pozdrav in mali kavalirski čin, ki ga

je izvršil napram svoji mladi gospodarici ga je spomnil, da ni več slaboten otrok, niti ne brez moči in tudi ne sam; da tudi na svojem skromnem mestu uživa spoštovanje drugih in ima pravico, obenem pa tudi dolžnost, da si skuša ohraniti to spoštovanje. Glavo dvigne ponkoncu in priseže sam pri sebi, da gre rajši do skrajnosti, nego bi mirno prenesel to žalitev.

Ko se vrne v pisarno, sporoči s samozavestnim nastopom izvršitev naročila, gre molče in ne brigajoč se za radovedne poglede gospodov na svoj prostor ter nadaljuje svoje delo.

Po službi odhiti v sobo k Jordanu kjer najde tudi že gospoda Piksa in Spechta. Gospodje pogledajo nanj z dvomljivim pogledom, kakor na revčka, ki ga bije usoda s pestmi v obraz, nekoliko v zadregi, nekoliko s sočutjem in nekoliko zaničljivo.

»Gospod Fink me je razžalil«, pravi Anton z nastopom, ki je bil vpoštevaje njegov noviciat v častnih zadevah, vreden vsega priznanja, »in trdno sem sklenil, da te žalitve ne bom mirno prenesel. Gospod Jordan in gospod Piks, vidva sta moja predstojnika v službi in

voz vina. Ta čislani odbor pa najbrže spi, ker že štiri mesece ni sluha o njem.

Naša vina se dajo izvažati, le malo več podjetnosti in volje je treba. Pomagati mora pametno kletarstvo in pa pravilnejša kalkulacija, ne smemo računati z ribniškim procentom. Vinotržci imajo nalogo, da vina spravijo v inozemstvo.

Imamo kontingentni dogovor s Češko, ki pa ni vreden groša. Slišal sem, da baje nismo izvozili nihi enega litra na ta račun, pač pa so Čehi spravili nekaj hl. piva v Jugoslavijo.

Svica je bila dober odjemalec ali zanj se ne brigamo in nas Švicarji tudi ne poznajo, kakor je rekel švicarski konzul Šmidlin. V Svico bi lahko izvozili za dobro ceno vsa vina, ki imajo najmanj 10%.

Velika ovira naši vinski trgovini in uvozu je naša tarifna politika. Potrebno bi bilo, da se oblast zanima, kako se kletari vino po krčmarskih kleteh. Potrebna je zaščita vinopivca, vina in vinorejca. Tudi se pri nas čisto nič ne zmenimo za zaščito kakovostnih vin.

Bil sem sam priča kako so kremžili Čehi obraze, in se začudeno vpraševali: Kaj (oni so seveda rekli co), to je ljutomersko vino? Bil sem sam priča prepiru, ki je nastal med gostilničarjem in vinopivcem z jeruzalemskega brda radi vina. Še kurja jajca se razlikujejo po pokrajinah, pa bi potem lahko prodajali vse za ljutomercana.

Imel sem precej opravka s kletarstvom in vinsko trgovino, pa tedaj pod drobneje poznam iz lastne izkušnje vse naše nedostatke in napake. Vem, da je več kletarjev in vinotržcev, ki niso ne kletarji ne vinotržci. Taki ne morejo služiti interesom naše izvozne trgovine.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Svinje se gojijo za dobivanje masti, ker dajejo pitane dve tretjine masti in eno tretjino mesa, ker je Srbijanec mast. Dveletnega prešiča se prične pitati. Poprejšnji način svinjereje po hrastovih in bukovih gozdovih ponehava in prešiči si iščejo hrane po večini sami, dokler se jih ne začne pitati. Svinje se pasejo na občinskih pašnikih ali pa v sadnikih, ker so sadnjaki tako gosti da se tam ne goji nobena kultura. Zdi se, da je za ta način reje naša rasa najboljša; angleške rase se še ni posrečilo vpeljati.

Perutnina se drži za osebno uporabo in se prodaja le prebitke perutnine ali pa jajc. Veliki prostori posebno sadnjaki so za perutništvo posebno prikladni. Kot najrazvitejša rasa se je izkazala do-

pred vajinimi mnogimi izkušnjami imam spoštovanje. Predvsem od vaju želim vedeti, ali je pri tem sporu pravica popolnoma na moji strani?»

Gospod Jordan previdno molči, toda gospod Piks si z odločno kretnjo prižge smotko, se nasloni na peč in izjavi: »Vi ste dober dečko, Wohlfarf, in Fink nima prav, to je moje mnenje«.

»Tudi moje mnenje je tako«, pritrudi gospod Specht.

»Dobro je, da ste se na nas obrnili«, pravi gospod Jordan. »Upam, da bo mogoče mirnim potom spor poravnati. Fink je dostikrat surov in nestrpen, toda hudoben ni«.

»Ne uvidim, kako bi bilo mogoče da dobim zadoščenje za žalitev, ako ne podvzamem potrebnih korakov«, zakliče Anton mrko.

»Vendar ne nameravate spora nositi pred principala?« vpraša gospod Jordan. »Vsem gospodom bi bilo to zelo neprijetno«.

»Meni najbolj«, odvrne Anton; »vem, kaj imam napraviti in želim poprej le od vas še izjave, da se je Fink nedostojno obnašal proti meni«.

(Dalje sledi.)

mača rasa, ako ravno je sedaj že na vse mogoče načine križana.

Čebelorejev je, odkar je vpeljana produkcija sladkorja, malo, ker bi bil moral med konkurirati sladkorju a je bil za 40% cenejši od njega. V zadnjem času se med ceni in po mestih se začena čebeloreja oživljati. Kmet se polagoma specializira in opušta produkcijo vsega za lastno uporabo, ker te potrebe krije že domača industrija, obrt in trgovina s tujim blagom, pa se pozneje na tej podlagi osnuje domača industrija. Prvi začetek tega je bilo razpadanje zadrug, ki so sedaj že popolnoma razpuščene. Domača kmetica ne more vedno delati, da bi vse spredla, iztkala in sešila, posebno ako nima lastne volne in ovčereje se opušta, ako ni za to čuvajev. V tem momentu začne kriti potrebo obrt, domača industrija, trgovina in tovarniška industrija. Kmetica sicer potem še vsaka prede svoj lan, svojo konopljo in volno, kupuje bombaž in lke zase polvolneno tkanino za krila in polaneno za perilo; prede volno in lke zase, za moža in za otroke sukno. Toda tudi to se v zadnjem času dela vedno manj. Kmet ne izdeluje več sam svojih voz, on ne zida več sam svoje hiše, ne izdeluje več sam svojega poljedelskega orodja, kmetica nosi tiskano ruto, začena nositi solnčnik in dežnik, začena nositi mestno obleko, po mestno prikrojeno in izdelano iz importiranega blaga ter začena nositi paletof. Kmet opušta opanke iz surove kože, nosi opanke iz strojene kože, okuje svoje vozove, kupuje železno orodje, štedilnike, ker so drva za odprt ogenj predraga in v tej smeri gre vsa trgovina, da krije njegovo potrebo in zanjo srbska industrija, ki krije potrebo kmeta, ki se pojavlja v velikem obsegu. — Mesno življenje pri narodu treh milijonov prebivalcev ne rabi toliko enovrstnega blaga, da bi se lahko bazirala na to potrebo produkcija industrijske države. — Vedno rastoča draginja poljedelskih pridelkov od leta do leta je povzročila, da se bo kmet pri novo zgrajenih prometnih sredstvih in zboljšanju denarnega gospodarstva zelo hitro specializiral za produkcijo, ki je za njegovo pokrajino ugodna, kar se bo posebno v trgovski bilanci izvoza in uvoza občutilo in omogočilo snovanje nadaljnjih strok domače industrije. Hitro kultiviranje povzroča večje potrebe, te izvajajo večje delo, tako se ima na ta način v kratkem pričakovati povečanje produkcije in konzuma. Smatramo, da je potrebno, da povemo, da sta Srbija s Črno goro najizrazitejša predstavitelja male zemljiške posesti. Toliko naj zadostuje o kmetu kot producentu in konzumentu v starih mejah Srbije.

V novoosvojenih krajih pa stoji stvar drugače. Tu se da razločiti sledeče kraje:

Vzdolž arnavtske meje od Ohrida-Resna pa do Mitrovice je prebivalstvo vsled objestnosti Arnavtov opustilo za nje prikladno življenje in poljedelstvo ter živi od pohajanja na delo v Srbijo, Rumunijo, Bolgarijo in Ameriko ter kupuje skoro vse, kar potrebuje za svojo uporabo. Oni importirajo denar in kupujejo posebno živila. Število teh takozvanih pečalbarov znaša do 100.000 in njih zaslužek pa letno nad 50.000.000 Din. Oni bodo pod srbsko javno varnostjo zopet pričeli z živinorejo, sadjerejo in poljedelstvom, a od začetka z ovčerejo. V tem oziru se ima pričakovati ogromni prirastek, bodisi v produkciji živine, bodisi sadja in lesa. Sicer pa bo ta kraj postal rudarsko-industrijski. Tu bo tudi nastal večji konzum.

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.
Nakup gozdov. Prodaja vsakovrstnega lesa.

Iz pravosodne prakse.

Trgovsko sodišče.

Na postaji Bacsfeketehegy je oddal tožitelj poslovođa za tožitelja na postajo R. 10.253 kg pšenice. Pšenica je prispela na namembno postajo mokra, kajti vagon je propuščal dežnico skozi streho, odbijač pri vagonu je bil zlomljen in stena ob njem vlisnjena.

Na namembni postaji R. se je zapisal zapisnik o stanju pošiljalke ter so se pri tem ugotovile navedene poškodbe pri vagonu.

Pri pšenici se je ugotovilo, da je gornja plast v teži 300 kg kaljena, srednja plast v teži 7553 kg vlažna in zaduhla pa še porabna, spodnja plast v teži 1000 kg kaljena, v teži 1400 kg pa gnila in smrdljiva. Teh 1400 kg moral je tožitelj kar proč vreči, ostalo pšenico je po možnosti porabil in prodal kot krmo za živino. V razmerju s porabljenostjo moke je zaračunal tudi na pokvarjeni del pšenice odpadajočo tovarnino ter je zahteval od železnice povračilo škode in sicer za pšenico 23.620 K in na tovarnini 945 K. Skupaj 24.565 K in 6% obresti od 3. julija 1920, kot dneva prejema rešitve reklamacije.

Tožena železnica je ugovarjala v prvi vrsti, da tožitelj ni upravičen k tožbi, ker je bila odpošiljalnica in prejemnica le politična ekspozitura v R. Tudi zapisnik o ugotovitvi je podpisal tožitelj v tem imenu kot načelnik aprovizacije, vsled česar je pravdna pot nedopustna.

Nadalje je toženka ugovarjala, da je blago stranka sama naložila in zadeva njo krivda, ker so bile poškodbe pri vagonu vsakomur vidne. Ugovarjala je tudi neprimerčnost zahtevane odškodnine.

Trgovsko sodišče je po izvršitvi dokazov obsodilo toženo železnico v plačilo zneska 24.318 K s 6% obrestmi od 3. julija 1920 in v povračilo vseh tožitelju naraslih pravnih stroškov ter utemeljilo sodbo nekako sledeče:

Ugovor tožene železnice, da tožitelj aktivno ni upravičen k tožbi je neutemeljen. Politična ekspozitura v M. je namreč v izjavi z dne 20. jan. 1921 potrdila, da je bil tožitelj upravičen vse žito, naslovljeno na ekspozituro za aprovizacijo prevzeti, da je prevzel tudi vso odgovornost in vsa plačila in da je upravičen do reklamacij pri železnici. Vse to je potrdil tudi vodja politične ekspoziture kot priča, ki je še pristavil, da je tožitelj vse posle izvrševal samostojno in da mu je ekspozitura šla le toliko na roke, da je dosegel ugodnosti pri železniškem prevozu.

Pravi prejemnik blaga je bil torej le tožitelj in je to priznala tudi tožena železnica s tem, da je poslano pšenico izročila tožitelju, sprejela od njega reklamacijo in tudi rešitev naslovila nanj in se pri tem ni sklicevala na to, da on ni upravičen k reklamaciji in do event. odškodnine.

Neopravičen je tudi nadaljnji ugovor tožene železnice, da je stranka sama naložila žito v vagon. Zaslšana priče so namreč potrdile, da je bil pri nakladanju vagon videti v redu in ni bilo opaziti nikakega defekta, posebno ne luknjice in špranj v stropu vagona in tudi odbijač pri nakladanju še ni bil odlomljen, postajni odpravnik L. je pa še pripomnil, da so špranjice morale biti sicer že pri nakladanju žita, da se pa pri suhem vremenu niso mogle opaziti, ker se zamašijo vsled prahu in dima, med vožnjo pa so se vsled mnogega premikanja zopet odprle.

Po teh izpovedbah prič smatralo je sodišče za dokazano, da pri nakladanju žita ni bilo videti napak pri vagonu, radi kojih bi bila stranka imela vagon odkloniti.

Sicer je pa železnica dolžna, tudi če stranka sama naklada blago, dostaviti ji dobra in porabna vozila.

Ker zadeva krivdo torej edinole železnico, je ta dolžna stranki povrniti škodo v smislu §88. ž. o. p.

Po pričah je dokazano, da je bila

pšenica več ali manj pokvarjena, vendar pa priče niso mogle navesti koliko je pokvarjene pšenice, le načelnik postaje P. je kot priča potrdil pravilnost ugotovitve v zapisniku o učinku z dne 5. junija 1920 in glasom tega je bilo 300 kg kaljive pšenice z bilkami dolgimi 20 cm, 1000 kg je bilo zaduhle in kaljive in 1400 kg gnile in smrdeče nihi za krmo porabne. Ker natančnejega tudi iz zapisnika z dne 5. junija 1920 ni bilo razvidno, zaslišal se je tožitelj kot stranka. Ta je potrdil, da je bilo kaljive pšenice, vendar pa še porabne 300 kg koje tržna cena je znašala 3.180 K, prodala se je pa za 1.500 K, tako, da je znašala škoda 1.680 K. Zaduhle in kaljive pšenice je bilo 994 kg, katere tržna cena po 1.060 K za 100 kg je znašala 10.536.40 K, vrednost po pokvarjenju pa le 350 K za 100 kg, torej za 994 kg 3.479 K in škoda 7.057.40 K. Pri 1400 kg popolnoma pokvarjene pšenice znašala je pri tržni ceni 1.060 K, škoda 14.840 K. Razun tega na pokvarjeno pšenico sorazmerno z uporabljivostjo odpadajoči del tovarnine 740.61 K. Vsa tožitelju nastala škoda znaša torej 24.318.01 K.

Ta znesek je sodišče tožitelju priznalo in tudi 6% obresti od 3. julija 1920, ker jih je tožitelj zahteval le od tega dne, reklamiral in torej opominjal toženo železnico na plačilo je pa celo že 14. junija 1920. Višji tožbeni zahtevek je pa sodišče zavrnilo, obsodilo pa železnico tudi v povračilo vseh tožitelju naraslih pravnih stroškov.

Proti sodbi se tožena železnica ni pritožila.

Izvoz in uvoz.

Izvoz iz Madžarske v Jugoslavijo. Od vsega madžarskega izvoza je šlo v Jugoslavijo 1. 1921 šest odstot., a 1. 1922 36 odstotkov. Izvoz iz Madžarske v našo državo se je torej v enm letu šestostoril.

Izvoz krompirja iz Poljske. Iz Poljske bodo izvozili 260.000 vagonov krompirja. Pojasnila daje poljski konzulat v Zagrebu.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Podražitev sladkorja. Sladkorni sindikat je sklenil zvišati cene za sladkor na 21.50 Din, za sladkor v kockah pa na 23 Din za kg. Cene veljajo za odjem v vagonih.

Industrija.

Cinkarna v Celju poveča delo. Celiška cinkarna, ki je delovala do sedaj v zmanjšanem obsegu, bo v kratkem času postavila v obrat še eno peč, ki se sedaj ni kurila.

Carina.

Nov carinski pravilnik. Direkcija carin je izdelala nov pravilnik o delokrogu dela carinarnic.

Vprašanje izvozne carine. Dne 12. t. m. bo veliko protestno zborovanje beograjske industrijske zbornice proti temu, ker ni še do danes trgovsko ministristvo rešilo vprašanja izvozne carine.

Imenovanje v generalni direkciji carin. V generalni direkciji carin je imenovan dr. Konrad Smid za načelnika tarifnega oddelka.

Denarstvo.

Plačevanje carine s čeki. Iz Beograda poročajo: Pri naših carinarnicah se bo uvedel novi način plačanja carinskih dajatev: Narodna banka in njene podružnice bodo izdajale interesantom kratkodobna carinska nakazila (čeki), s katerimi bodo mogle stranke pri carinarnicah plačevati carinske dajatve. Ta odredba stopi s 16. marcem v veljavo. Plačevanje s čeki namesto v gotovini je važno, ker se stem širi poslovanje brez gotovega denarja, kar nam je potrebno zlasti sedaj, ko zelo primanjkuje gotovine.

Nov bankovec za milijon mark v Nemčiji. Vsled pomanjkanja denarja bodo v kratkem izdali v Nemčiji nove bankovce za milijon mark. Ta nov bankovec je vreden okrog 4.200 Din.

Narodna banka SHS. Stanje 22. februarja 1923. Aktiva (v milijonih di-

narjev; v oklepajih spremembe napram stanju 15. februarja): kovinska podloga 346.9 (+ 1.1), posojila 1545.3 (- 10.7), račun za odkup kronskih novčanic 1238.2, račun začasne razmene 312.0, državni dolg 2961.6, vrednost državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 53.1 (+ 13.8). Skupaj 8595.6. Pasiva: vplačana glavica 18.4, rezervni fond 4.9, novčanice v obtoku 5255.6 (- 31.6), državni račun začasne razmene 312.0, državne terjatve 419.9, razne obveznosti 446.1, terjatve države za založene domene 2138.3. Skupaj 8595.6.

Promet.

Potniške olajšave v brzovlakih. Na predlog ministrstva prometa je finančni minister po poročilu carinskega sveta in na temelju čl. 273. carinskega zakona sklenil: 1.) da se pregled ročne potniške prtljage potnikom, ki prihajajo in odhajajo z mednarodnimi brzovlaki iz inozemstva, kakor tudi onih, ki potujejo skozi našo državo v direktnih vagonih, dalje onih, ki prihajajo v našo kraljevino v direktnih vagonih, vrši v bodoče v teh vagonih in da jim v svrhu pregleda ni treba izstopiti iz vagona v carinske pregledovalnice; 2.) potniki, ki nosijo s seboj ročno prtljago podvrženo plačilu carine, kakor tudi onim, ki morajo biti po čl. 142. carinskega zakona carinsko pregledani, morajo v to svrhu izstopiti iz vagona v carinske pregledovalnice; 3.) ostali potniki, ki ne potujejo v direktnih vagonih, morajo v svrhu pregleda prinašati svojo prtljago v carinske pregledovalnice; 4.) isto velja za potnike, ki vstopijo v direktne vagone brez direktnih voznih listkov, v nasprotnem slučaju je odgovorna železnica po členu 182. carinskega zakona; 5.) v svrhu popolnega carinskega nadzora nad temi vagoni bodo spremljali te vagone poleg pregleda na obmejnih carinskih postajah še carinski organi: en uradnik in dva poduradnika finančne kontrole. Njihova naloga bo med vožnjo končati carinski pregled v kolikor to ni bilo storjeno na obmejni carinski postaji in po potrebi pregledati vozne objekte v kompoziciji vagonov, lokomotiv in ambulacij. 6.) Na isti način se mora vršiti carinski pregled potniške prtljage in potnikov, ki odhajajo iz naše zemlje. 7.) Z blagom, ki se najde pri carinskem pregledu v vagonih in se ne more smatrati za potniško, kakor tudi s potniškim blagom, ki je vredno več kakor 200 Din, se mora postopati kot z drugim izvoznim bla-

gom. To velja tudi za blago in prtljago onih potnikov, ki se sami vozijo skozi našo državo. V direktnih vagonih mestni potniki ne smejo potovati.

Prometne izpremembe. Sprejemanje pošiljk za tvornico tanina Sisak industrijski tir je zopet dovoljeno.

Železnica Murska Sobota-Ormož se je začela graditi. Neugodno vreme pa zadržuje delo pri nasipih. Poljska železnica od ljubomerskega kolodvora do spodnjega konca trga je skoraj že gotova. Ko nastopi ugodnejše vreme, bo gradbeno delo kmalu oživelo.

Romunija zviša železniške tarife. S 1. aprilom 1923 bodo zvišale romunske državne železnice blagovne in osebne tarife za 40 odstotkov.

Brzojavka na finančnega ministra.

Gosp. ministar financije dr. Stojadinović
Beograd.

Podpisane tvrdke žestokih piča u Ljubljani molé, da izdate stroge odredbe za naplato trošarine i carine na sve zalihe alkohola koje su sa Rijeke prevezene na Sušak i u treću conu u Dalmaciji s namjerom da se bezsavesni špekulanti s tim obogate, država na trošarini prikrati i obstoje naših domaćih poduzeća ugrozi.

Alko,

Bolaffio & Sinovi,
Viktor Meden,
Gregorc & Verlič,
K. Čermelj,
Emerik Zelinka.

Razno.

Zborovanje gospodarskih korporacij. Na poziv trgovske in obrtne zbornice se je vršilo sinoči zborovanje gospodarskih korporacij v zborniških prostorih v Ljubljani. Razpravljalo se je o položaju, ki je nastal po beograjskih konferencah med zastopniki naše in avstrijske vlade zaradi vprašanja, kako poravnati obveznosti izza predvojne med našimi in avstrijskimi intereseni. Zborovanje je vodil zbornični prvomesnik Ivan Schrey ter so se sestanka udeležili zastopniki naših denarnih zavodov, industrije in trgovskih krogov. — Vršila se je po referatu zborničnega tajnika g. dr. Windischerja obširna debata, v katero so posegli zlasti g. Lesničar, dr. Basaj, dr. Fr. Černe, ravnatelj Tikač in

drugi. Razpravljalo se je o vseh možnostih, ki nastanejo po beograjskih konferencah za uveljavljanje naših pravic, se je sklenilo, da se ne store definitivni sklepi dolje, da bo po preteku 15 dnevnega termina znano kakšno stališče zavzamejo Avstriji.

Železniški material na račun reparacij. Iz Beograda poročajo, da je naše prometno ministrstvo prejelo te dni iz Nemčije na račun reparacij 25 lokomotiv za brzovlake in 120 vagonov za osebne vlake.

Monopolski dohodki v mesecu decembru. Iz Beograda poročajo, da so dohodki monopolske uprave v mesecu decembru 1922 bili sledeči: Srbija od taks in prodaje tobaka nad 28 milijonov Din, od soli in taks 12 milijonov, od petroleja in taks 16 milijonov, od vžigalic 2 milijona, od cigaretnega papirja 3 in pol milijona ter razni dohodki 130.000. Bosna in Hercegovina: od soli 4 milijone, od tobaka 10 milijonov, od taks na petrolej in monopolske papirje 2 milijona. Dalmacija: od tobaka 3 milijone, od soli 2 in pol milijona, ostali dohodki 4 milijone. Crna gora: dohodki vseh monopolskih predmetov in taks 2 in pol milijona. Hrvatska in Slavonija: od tobaka 20.7 milijonov, od soli 10.2 milijonov, ostali dohodki 12.7 milijonov. Banat in Baranja: od tobaka 7.9 milijonov, od soli 2 milijona, ostali dohodki 3 milijone Din.

Preosnova plovnega sindikata. Prometno ministrstvo v Beogradu je izdelalo načrt o preosnovi plovnega sindikata. Po načrtu bo imela država večino v sindikatu in bo založila polovico kapitala. V novi sindikat bo vstopil tudi srbski plovni sindikat in več večjih plovnih podjetij.

Mednarodna telefonska konferenca. Dne 12. 1. m. se prične v Bernu mednarodna telefonska konferenca, kjer bodo obravnavali tudi vprašanje evropske telefonske službe.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza z dne 3. 1. m.: pšenica baška, 2 vagona, 447-450; po 2-3 odstotkov primesi, en vagon, 450; rž en vagon, 390; oves, en vagon 292.550; ab Petrovaradin, 2 vagona 292.50; koruza baška, za april 2 vagona po 246.25; fižol beli en vagon 450; moka »0«, ponudba 650; »2« 625; »6« 2 vagona 525; »7« 2 vagona 450-462.50; oljubi en vagon 175.

Žitni trg. Na beograjski produktivni borzi so notirale žitu sledeče cene: pšenica 260 Din, koruza franco Beograd 270 Din, oves 300 Din franco Klenak, fižol beli franco Beograd 430 do 470 Din.

Cene kož: dalmalinske in bosanske buše 12-13 Din, domače lahke 15-16, težje 18-20, najtežje 22-23 Din kg. Telečje kože soljene 20-23 Din. Zajčje kože do 3.75-Din za kos.

Cene jajc. V veletrgovini znašajo povprečne cene za jajce 1.35-1.20 Din. Inozemstvo ne kupuje. Trgi v Svici in Angliji (London) so poplavljeni z jajci. Italija je vrgla na trg ogromne množine jajc po najnižjih cenah. Štajersko blago notira v Angliji 12-16 za 100-120 kosov. Sveža jajca notirajo v Italiji kos 0.40 lir, na debelo 1000 kosov 420-430 lir.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istolam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme.

Zbirajte in prispevajte za **Trgovski Dom**

Raznovrstne **šolske zvezke** za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije, dnevnik in beležnice, raznovrsten papir in vse šolske in pisar. potrebščine dobavlja najceneje **TISKARNA „SAVA“, KRANJ.** Pozor! Za trgovce posebno ugodne cene!

Nagradna tekma.
Katero p. ednosti daje noša „BERSON“ gumi napetnikov in „BERSON“ gumi polpatov?
Veliko obujbnosti katero uživa o naši gumi napetniki, kakor tudi gumi polpatli dala sam je povod, da za najboljšo odgovore na gornje vprašanje raspisemo sledeče nagrade:
1. nagrada 2000 Dinara
2. nagrada 1000 Dinara
3. nagrada 500 Dinara
30 nagrad po 100 Dinara
50 nagrad po 50 Dinara
Odgovori se z točno naznako imena in točne adrese pošiljatelja nastavlja do 15. aprila 1. l. na naslov: **BERSON Kaučuk d. d. Zagreb** Vilsonov trg št. 7.
Odgovore bode prosodil eden jury reklamnih strokovnjakov, a imena nagrajenih se bodo naznanila v dnevnikih.
BERSON Kaučuk d. d. Zagreb, Vilsonov trg 7.

Sladkor d. z o. z.
v Ljubljani
vljudno naznanja vsem cenj. odjemalcem, da se je preselila v svoje nove pisarniške prostore
zgradbe Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani
Dunajska cesta št. 1 a, II. nadstropje.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
Šelenburgova ulica št. 1.
(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)
KAPITAL in REZERVE Din 17,500,000.—
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Telefoni: 139, 146, 458

PODRUŽNICE:
Maribor, Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica
Brzojavi: Trgovska

EKSPOZITURE
Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)